

Ondarearen aurkako delituak (III):
I.Iruzurra delitua. (248.1 art)

“Cometen estafa los que, con ánimo de lucro, utilizaren engaño bastante para producir error en otro, induciéndolo a realizar un acto de disposición en perjuicio propio o ajeno.”

1. *Hasierako hausnarketa.* Zigor Kodeko XIII Tituluko VI Kapituluko lehen Sekzioari, iruzur delituak kokatzen dira. Hau zertan datza ondarezko kalte bat ematean engainuzko portaera baten bidez. Honen bidez engainua gehitzen zaio elementu amankomun bezala. Honela delitu mota honetan hiru tipo mota ezberdindu genitzazkeen; Maulak, Bidegabeko Jabetza eta elektrizitatean eragindako iruzurrak eta horien analogoak.

2. *Kontzeptua.* Kontzeptuari erreparatzen badiogu, Irabazi xedearekin, beste baten gain akats bat eragiteko engainu nahikoarekin berarengan xedatze egintza bat eragiten dutenak dira bere edo hirugarren baten kaltean. Honela izanik hainbat funtsezko elementu aurreikusten dira. Engainua, errorea, ondarezko xedapen bat eta galera bat. Engainua eta kaltearen artean kausalitate harreman bat egon behar du honexegatik engainuak kaltearen arrazoi behar duen izan. Honela izanik 248.1 artikulutik eratorritako definiziotik ikus genezakeen hau. Honela ere 248.2 artikuluari erreparatu beharra daukagu hemen iruzur informatikoa barneratzen da.

“2. También se consideran reos de estafa:

a) Los que, con ánimo de lucro y valiéndose de alguna manipulación informática o artificio semejante, consigan una transferencia no consentida de cualquier activo patrimonial en perjuicio de otro.

b) Los que fabricaren, introdujeren, poseyeren o facilitaren programas informáticos específicamente destinados a la comisión de las estafas previstas en este artículo.

c) Los que utilizando tarjetas de crédito o débito, o cheques de viaje, o los datos obrantes en cualquiera de ellos, realicen operaciones de cualquier clase en perjuicio de su titular o de un tercero.”

3. *Faltsutzearekiko ezberdintasuna.* Gainontzeko ondarezko delituekin alderatuko bagenu. Iruzur delituak duen ezberdintasunik azpimarragarriena jarduera engainagarri bat burutu dela da. Hau da subjektu pasiboaren adostasunaren bidez buruturiko jarduera bat da non ondoren hau konturatzen den bere ondarearekiko eta bere fede ona urratu direla.

4. *Ondasun juridiko babestua.* Bestearen ondarea da babesturiko ondasun juridikoa iruzurraren modalitate guztietan hau bere baitan dituen elementu guztien bidez ondasun higigarri higiezinak eskubideak etab. Aldi berean iruzurrak fede onak edo harreman fiduzarioak urratzen ditu trafiko juridikoan. Zeren normalean asumitu diren obligazioak betetzea espero da beste alderdiarekiko. Beste hitz batzuetan ondasun juridikoa ondarea eta gizarte ekonomiazko ordenaren artean kokatzen da.

5. *Elementu tipikoak.*

A. *Ziria eta okerra.* Hau okerrera indultzeko gai den itxurakerian datza, Hau Anton Onecaren ustetan <<Consiste en una simulación o disimulación capaz de iducir a error a una o varias personas>> Horrenbestez, egitate faltsuen baieztapenaren simulazioan zein egiazkoen desfigurazioan datzate. Saltzen ez den etxe bat edo gauza baten kalitatearen engainua. Honela nolakoa izan behar du engainu honek? Tipo penalaria erreparatzen badiogu Okerra eragiteko engainu nahikoa izan behar du. Honela izanik Errorea eragiten da jarduera engainagarriaren poderioz. Hau da akzio engainagarria errore honen kausa behar du izan. Honela nahikoa zer kontsideratu? Biktimaren asmoan eragina izatearekin nahikoa da erabakia hartzerako unean, nahikoa da subjektu pasiboarengan abstraktuki bere borondateak aldatzea. Hau zehazteko biktimaren inguruabarrei erreparatuko diegu (Adina, pertsonalitatea, gauzak xedatzeko gutxieneko gaitasuna eta adingabeak eta ez gaiak izatea, hemen orde eabasketa tipoaren aurrean egongo ginatkeen ez maula, zeren engainua egon den edo ez du garrantziarik).

Honela ere guztiz oinarritzkoa da egilea engainuzko portaera bat aurrera eramaten ari denaren ezezagutza bat izatea bestela ez litekeelako maularik egongo (Bidenteak adibidez)

B. Subjektu pasiboa.

C. Objektu materiala.

D. Xedatze-ekintza. Hau gauza bat ematean edo zerbitzu jakin bat egitean datza ekintza da, honek egite (Ordainketa bat) edo ez egite bat (Kreditu bati uko egitea) izan liteke. Logikoa denez gero errearen ondorioz eginiko jardura da. Honela gainontzeko ondare delituekin alderatuz gero kaltea xedatze egintza honengatik eragin dela datza hau subjektu pasibo berak eginikoa noski.

E. kaltea. Hemen praktikan kalteak baloratzerako unean arazoak ditugu. Hau normala denez gero ondarezko kalte bat izan behar du engainatuan zein hirugarren batekiko.

- Garraiobide publiko batean txartelik gabe bidaiatzea; Hemen delituaren tipoak emango liratekeen, Guk trenean bidaiatzea administrazio publikoko langileek guk ordaindu dugularen ustetan. Ondarezko kalte hori ematen da administrazio publikoaren ustetan. Honela izanik doktrinaren ustetan delitua burututzat emango da garraiobide publikoko eserlekuetan eseritzen garenean, ordea zutik bagoaz ez da delitua burutuko. Oso irizpide arraroa dela esan beharra daukagu, Zigor Zuzenbideko katedradunek again garraiobide publikoak erabiltzea gomendatu beharko genien nola joaten diren jakin dezaten.
- Honela ere kontraprestazioek balio bera badute egiterako unean ez da maula betetzen, adibidez negozio bat saltzea eta ondoren honek porrot egitea. Hemen ez da maularik emango. 400€koa baino gutxiagoko balioa badu iruzurak 623.4 artikuluko faltaren aurrean egongo ginatekeen.

F. Irabaziak lortzeko asmoa eta doloa. Hemen korrelatiboki, kalteaz gain engainatzailearentzako probetxu bat eragin behar da. Honela probetxu honek behar du izan delitugilearen helburua. Horrenbestez argia denez gero aberaste delitu baten aurrean gaude hau da subjektu aktiboak bere portaerarekin aberaste bat lortu behar du. Honela izanik aberaste honek irabaziak lortzeko asmoa lotzen du. Honela doluak ondorengo elementuak barneratu behar ditu; Engainua, errakuntza, kaltea eta xedapena emateko borondatea. Tipo honetan ez baita posible zuzenbidegabetasunazko tipoa burutzea.

G. Burutzea/burutu gabeko moduak. Iruzurra ondarezko kaltearen eragitearekin burutzen da eta ez da beharrezkoa probetxu hura eragitea edo ez. Saiakera jardura engainagarria egiterakoan sortuko da. Honela ere saiakera egongo da eskuhartze judiziala dagoen unean hau da demanda bat tarteratzean.

H. Zigorra (tipo kualifikatuak eta bereziak). Hemen tipo kualifikatu ezberdinak aztertuko ditugu;

- 400€ baino gehiagokoa(249.art); Hemen iruzurtakoaren zenbatekoa 400€etatik igarotzen bada 6 hilabetetik 3 urte bitarteko espetxe zigorra ezarriko da. Honela prezeptu berak dioen bezala penaren zehaztapenerako iruzurtakoaren importea izango da kontuan, kaltetuarek eragindako kalte ekonomikoa, bi hauen arteko harremanak, erabilitako bitartekariak edota gainontzeko inguruabarrak urraperaren larritasuna baloratzeko egokiak direnak. Ondoren aztertuko dugun 250.artikuluak hainbat suposamendu jasotzen ditu delitu hau 1-6 urteko espetxe zigorra eta 6-12 hilabeteko isun zigorra ezartzeko.

“Los reos de estafa serán castigados con la pena de prisión de seis meses a tres años, si la cuantía de lo defraudado excediere de 400 euros. Para la fijación de la pena se tendrá en cuenta el importe de lo defraudado, el

quebranto económico causado al perjudicado, las relaciones entre éste y el defraudador, los medios empleados por éste y cuantas otras circunstancias sirvan para valorar la gravedad de la infracción.''

- *Tipo Kualifikatua (250.art)*

1. El delito de estafa será castigado con las penas de prisión de un año a seis años y multa de seis a doce meses, cuando:

1.º Recaiga sobre cosas de primera necesidad, viviendas u otros bienes de reconocida utilidad social.

2.º Se perpetre abusando de firma de otro, o sustrayendo, ocultando o inutilizando, en todo o en parte, algún proceso, expediente, protocolo o documento público u oficial de cualquier clase.

3.º Recaiga sobre bienes que integren el patrimonio artístico, histórico, cultural o científico.

4.º Revista especial gravedad, atendiendo a la entidad del perjuicio y a la situación económica en que deje a la víctima o a su familia.

5.º Cuando el valor de la defraudación supere los 50.000 euros.

6.º Se cometa abuso de las relaciones personales existentes entre víctima y defraudador, o aproveche éste su credibilidad empresarial o profesional.

7.º Se cometa estafa procesal. Incurren en la misma los que, en un procedimiento judicial de cualquier clase, manipulen las pruebas en que pretendieran fundar sus alegaciones o emplearen otro fraude procesal análogo, provocando error en el Juez o Tribunal y llevándole a dictar una resolución que perjudique los intereses económicos de la otra parte o de un tercero.

- *Tipo Bereziak (251.art)*

"Será castigado con la pena de prisión de uno a cuatro años:

1.º Quien, atribuyéndose falsamente sobre una cosa mueble o inmueble facultad de disposición de la que carece, bien por no haberla tenido nunca, bien por haberla ya ejercitado, la enajenare, gravare o arrendare a otro, en perjuicio de éste o de tercero.

2.º El que dispusiere de una cosa mueble o inmueble ocultando la existencia de cualquier carga sobre la misma, o el que, habiéndola enajenado como libre, la gravare o enajenare nuevamente antes de la definitiva transmisión al adquirente, en perjuicio de éste, o de un tercero.

3.º El que otorgare en perjuicio de otro un contrato simulado."

II. Bidegabeko jabetzapena.

2. Beste delituekiko ezberdintasuna. Bidegabeko jabetzapena iruzurrarekin alderatuaz gero, ez da engainurik existitzen non bigarren honetan guztiz funtsezkoa den. Bidegabeko jabetzapenean gauzaren edukitza jatorriz legezkoa da eta ondoren modu ez-zilegi batean jabetzeko borondatea sortzen da. Iruzurrean edukitza lehen unetik jarduera engainugarri bati

loturik doa non hau den delituaren kausa edo sorrera. Ebasketarekin alderatuz gero, orain ez du inolako zailtasunik eskeintzen, Zentzu orokorrean, esan liteke bidegabeko jabetzapenak lehendik modu zilegian zen zerbait modu ez zilegian eskuratzean datza. Horrenbestez bidegabeko jabetzapenaren subjektu aktiboak lehen unetik gauzaren bidezko edukitzan behar du egon, honela ere jarduera tipikoan ez da inoiz harrapaketarik emango. Honela bidegabeko jabetzapena aplikagarria izan dedin guztiz beharrezkoa da Gordailutzan komisioan zein administratzeko gaitasuna izatea objektuarengain.

3. *Ondasun juridiko babestua.* Hemen esan dugunez gero, tipoa buruturik ikusteko guztiz beharrezkoa baldin bada bidezko edukitzan egotea kalteturiko ondasun juridikoa jabetza izango da bakarrik.

4. *Delituaren elementu tipikoak.*

- *Jarduera tipikoa:* Gauzataz jabetzea izango da hau da gauzetaz disposatzea jabea izango bagina bezala edukitza zilegia jabetza ez-zilegi bilakatuz. Hau bai ekintza positiboez (Gauza erabiltzea jabetzea edo gaizpideratzea) zein ekitza negatiboez egin liteke (Hauek jaso direla ezeztuz edo hauek bihurtu direla baieztatuz).
- *Objektu materiala:* Gauza higigarri bat behar du izan espreski dirua, efektuak balioak zein ondarezko aktiboak barneratuz. Era berean esan bezala, komisioan gordailutzan zein administratzeko jasoak izango dira, hau da itzultzeko betebeharra sortzen duen titulua.
- *Tipo Subjektiboa:* Hemen doluak gauza jabetzeko asmoa besarkatzen du >>animus rem sibi habendi>> edo hau xedatzekoa inolako gaitasunik izateko horretarako, honek ondorioz kalte bat eraginez subjektu pasiboan. Gauza ondoren itzultzeko animoak, ez du dolua kanporatzen baino ahal du borondatezko amore emateagatiko zigorgabetasuna eratu exekuzio imperfektu moduan edo aringarriena ondorengo damutzeagatik.

5. *Burutzea:* Gauza erabiltzerakoan edo jasotzea ukatzerakoan ikusiko da itpoa buruturik, Honela saiakera gradua kaltea egon ez denean emango da.

III. Elektrizitatean eragindako maulak eta antzekoak.

1. 255 artikulua.

"Será castigado con la pena de multa de tres a 12 meses el que cometiere defraudación por valor superior a 400 euros, utilizando energía eléctrica, gas, agua, telecomunicaciones u otro elemento, energía o fluido ajenos, por alguno de los medios siguientes:

- 1.º Valiéndose de mecanismos instalados para realizar la defraudación.*
- 2.º Alterando maliciosamente las indicaciones o aparatos contadores.*
- 3.º Empleando cualesquiera otros medios clandestinos."*

Hemen jarduera tipikoa zera datza legean erabilitako medioen bidez iruzurra eragitean datza. Delituaren burutzerako kalte ekonomikoa eragitea galdatzen da. Non 400€ etara heltzen ez bada 623.4 artikuluko falta suposatzen du. Honela jarduera tipikoa erortzen den objektu materiala edozein energia korronte izan liteke.

2. 256 artikulua.

"El que hiciere uso de cualquier equipo terminal de telecomunicación, sin consentimiento de su titular, ocasionando a éste un perjuicio superior a 400 euros, será castigado con la pena de multa de tres a 12 meses."

Telekomunikaziorako aparatu baten erabilera ez bada mekanismo baten bidez egiten baizik eta medio honen abusu baten bidez baimendurik ez dagoen pertsona batengatik. Ondarezko kalte

bat eragin liteke non 400€ baino handiagoa bada 256. artikuluko delitua izango da eta urriagoa bada 623.4ko falta.

IV. Kalteak.(263.art)

"El que causare daños en propiedad ajena no comprendidos en otros títulos de este Código, será castigado con la pena de multa de seis a 24 meses, atendidas la condición económica de la víctima y la cuantía del daño, si éste excediera de 400 euros."

- *Kaltearen kontzeptua:* Ondarearen aurkako kaltea da, aldi berean hau murrizketa bat izan liteke., Urraketa hau dohainik suertatzen dena da. Honela rubrikaari erreparatzen badiogu hau tipo erresidual bat da hau da kodean aurreikusten ez den gainontzeko portaerak zigorgabeak ez geratzeko dago egina. Honela ez da aberaste delitu bat baizik eta kaltea eragiteko borondatea behar du egon honela hau neurtzerako unean kalteak eragindako balore ekonomikoari erreparatuko zaio. Tipo honetan ondarezko kalteak bakarrik aurreikusten dira kalte moralak kanpoan geratzen dira. Hemen ere 267. artikuluari erreparatuz bai doluzko zein zuhurtziagabekeriak portaerak barneratzen dira.
Azkenik 2010.eko erreformak barneraturiko 264.artikulan kalte informatikoak barneratzen dira.